

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 21.9.2005
COM(2005) 442 definitief

2005/0187 (CNS)

Voorstel voor een

BESCHIKKING VAN DE RAAD

betreffende het specifieke programma "Mensen" tot uitvoering van het zevende kaderprogramma (2007-2013) van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie

(door de Commissie ingediend)

TOELICHTING (EG-VERDRAG)

1. CONTEXT VAN DE VOORSTELLEN

De vijf voorstellen voor specifieke programma's sluiten aan op het voorstel van de Commissie voor een zevende kaderprogramma (2007-13), aangenomen op 6 april 2005¹. De voorgestelde structuur zijn vier specifieke programma's – "Samenwerking", "Ideeën", "Mensen" en "Capaciteiten", die elk overeenstemmen met een belangrijke doelstelling van het Europese onderzoeksbeleid, en één specifiek programma voor de eigen acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek. De Commissie zal voorstellen indienen voor de "regels voor deelname en verspreiding" die van toepassing zijn op het zevende kaderprogramma.

De politieke context en doelstellingen zijn die welke zijn opgenomen in de Mededeling "Bouwen aan de EOR van kennis voor groei"². Het realiseren van deze doelstellingen en de volledige uitvoering van de specifieke programma's zullen een verdubbeling vereisen van het budget zoals door de Commissie voorgesteld.

Onderzoek, technologie, onderwijs en innovatie zijn belangrijk om op lange termijn en op duurzame wijze banen te creëren. Zij zijn eveneens van essentieel belang voor economische groei, concurrentievermogen, gezondheid, levenskwaliteit en milieu. Het kaderprogramma voor onderzoek is, naast de communautaire programma's op het gebied van onderwijs en innovatie, erop gericht om vorderingen te maken in de richting van de kenniseconomie en -maatschappij. De specifieke programma's van het zevende kaderprogramma zijn bedoeld om, in combinatie met de nodige nationale en particuliere inspanningen, belangrijke zwaktes aan te pakken in het niveau, de kwaliteit en de impact van het Europese onderzoek. De verspreiding en overdracht van kennis is een essentiële toegevoegde waarde van de Europese onderzoeksacties, er worden maatregelen genomen om het gebruik van de resultaten door de industrie, beleidsmakers en maatschappij te vergroten.

Europa moet eenvoudig meer investeren in onderzoek, en een nieuw accent is nodig indien de Europese Unie vorderingen wil maken in de richting van de doelstelling om tegen 2010 3% van haar BBP in onderzoek te investeren. Het zevende kaderprogramma zal hiertoe bijdragen, zowel via directe financiering, maar ook door als hefboom te fungeren voor aanvullende openbare en particuliere investeringen in onderzoek.

Europa heeft meer onderzoekers nodig om zijn onderzoeksinspanningen te vergroten en te verbeteren. Samen met andere acties, zoals het Europees Handvest voor Onderzoekers en nationale beleidsmaatregelen, beoogt het zevende kaderprogramma meer mensen te stimuleren om een onderzoeksloopbaan te beginnen en voort te zetten, en opnieuw leidend onderzoekstalent naar Europa aan te trekken.

Financiële steun op Europees niveau biedt kansen om de excellentie en effectiviteit van onderzoek te vergroten die niet op nationaal niveau kunnen worden gecreëerd. De specifieke programma's van het zevende kaderprogramma houden een verdere consolidatie van de Europese Onderzoeksruiimte in, brengen kritische massa en structuren op nieuwe

¹ COM(2005) 119.

² COM(2005) 118.

onderzoeksgebieden en langs nieuwe wegen tot stand, en zorgen voor verdere ondersteuning van het vrije verkeer van ideeën, kennis en onderzoekers.

Tijdens de volledige uitvoeringsfase van de specifieke programma's zal het potentieel voor acties op Europees niveau ter versterking van de excellentie op het gebied van onderzoek maximaal worden benut, met name door EU-wijde aanbestedingen ondersteund door een rigoureuze en onafhankelijke evaluatie van de voorstellen. Dit impliceert het aanwijzen en ondersteunen van bestaande excellentie overal waar deze in de Europese Unie voorhanden is alsmede het creëren van capaciteiten voor toekomstige onderzoeksexcellentie.

De impact van de specifieke programma's zal worden versterkt via complementariteit met andere communautaire beleidslijnen en programma's, en met name de Structuurfondsen, de onderwijsprogramma's en het programma Concurrentievermogen en innovatie.

2. VOORAFGAAND OVERLEG

Bij de opstelling van de voorstellen voor specifieke programma's is rekening gehouden met de zienswijzen die door de EU-instellingen, met name het Europees Parlement en de Europese Raad, alsmede door andere stakeholders inclusief onderzoekers en gebruikers van onderzoek zijn geformuleerd. Daartoe behoren ook de lopende besprekingen en inspraak in verband met het voorstel voor de besluiten van het zevende kaderprogramma, het uitgebreide overleg en de inspraak tijdens de totstandkoming van dat voorstel, en verdere werkzaamheden in verband met het aanwijzen van toekomstige onderzoeksprioriteiten zoals die welke door de Europese Technologieplatforms worden ondernomen.

De voorstellen voor specifieke programma's steunen op de grondige effectbeoordeling naar aanleiding van het voorstel voor het zevende kaderprogramma³, waaruit de grote en specifieke toegevoegde waarde van elk voorgesteld specifiek programma naar voren is gekomen. Bovendien houden de voorstellen rekening met het resultaat van de vijfjarenbeoordeling van het kaderprogramma.⁴

3. JURIDISCHE ASPECTEN

De voorstellen voor de specifieke programma's zijn gebaseerd op titel XVIII van het Verdrag, artikelen 163 tot 173, en met name artikel 166, lid 3, betreffende de uitvoering van het kaderprogramma door middel van specifieke programma's.

4. BUDGETTAIRE UITVOERING

Het bij elke voorgestelde beschikking bijgevoegde financieel memorandum behandelt de budgettaire implicaties en de personele en administratieve middelen.

De Commissie is voornemens een uitvoerend agentschap op te richten dat wordt belast met bepaalde taken vereist voor de uitvoering van de specifieke programma's "Samenwerking",

³ SEC(2005) 430.

⁴ COM(2005) 387.

“Mensen” en “Capaciteiten”. Deze benadering wordt eveneens gevolgd voor de uitvoering van het programma “Ideeën” (zie punt 7.2 hieronder).

5. EEN COHERENTE EN FLEXIBELE UITVOERING

5.1. Aanpassen aan nieuwe behoeften en kansen

Het is van vitaal belang dat de uitvoering van de specifieke programma's voldoende flexibel is om Europa in staat te stellen aan de spits te blijven van de wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen en in te spelen op opkomende wetenschappelijke, industriële, beleids- of maatschappelijke behoeften. Die acties welke de onderzoekers zelf in staat stellen onderwerpen aan te wijzen zullen bijzonder belangrijk zijn in dat opzicht. Voor andere acties zal een en ander in de eerste plaats worden gerealiseerd via de werkprogramma's die jaarlijks zullen worden geactualiseerd. Dit zal gebeuren met hulp van de comités van vertegenwoordigers van de lidstaten voor zover erin is voorzien dat de comités zich duidelijk op de werkprogramma's richten. Herzieningen kunnen er sneller komen wanneer nieuwe prioriteiten een urgent antwoord vereisen, met name prioriteiten die voortvloeien uit onvoorziene beleidsbehoeften.

Bij deze meerjarenprogrammering is veel ruimte voor inspraak om ervoor te zorgen dat de ondersteunde activiteiten relevant blijven voor de zich ontwikkelende onderzoeksbehoeften van de industrie en het EU-beleid. Er zal extern advies worden gevraagd, inclusief voor elk van de thema's binnen het specifieke programma Samenwerking, met een effectieve multidisciplinaire en evenwichtige academische en industriële inbreng.

Voor het programma Ideeën zal een volledig nieuwe aanpak worden gevolgd, waarbij de opstelling van een jaarlijks werkprogramma zal worden toevertrouwd aan een onafhankelijke wetenschappelijke raad als onderdeel van de oprichting van een autonome Europese Onderzoeksraad (zie punt 7.2 hieronder).

Met name wat het programma Samenwerking betreft zal aanvullende externe inspraak worden bevorderd van met name de **Europese Technologieplatforms** die op diverse gebieden worden opgericht en een belangrijke en dynamische rol moeten spelen bij de zorg voor industriële relevantie. De onderzoeksprioriteiten die zijn aangewezen in de strategische onderzoeksagenda's welke door de platforms zijn opgesteld zijn terdege in aanmerking genomen in de voorstellen voor specifieke programma's, en er zal in belangrijke mate mee rekening worden gehouden in de meerjarenprogrammering.

Andere fora en groepen kunnen de Commissie te gelegener tijd advies verstrekken over nieuwe prioriteiten op bepaalde gebieden, zoals het Europees Strategieforum inzake onderzoeksinfrastructuren (ESFRI) en platforms die zijn opgezet om na te denken over strategische onderzoeksagenda's welke relevant zijn voor sectoren van sociaal of milieubeleid.

Een belangrijke nieuwe kans die het kaderprogramma biedt betreft een innovatief financieringsmechanisme, de **risicodelende financieringsfaciliteit**, gericht op het bevorderen van OTO-uitgaven door de privé-sector door het verbeteren van de toegang tot leningen van de Europese Investeringsbank (EIB) voor grote Europese acties die vereisen dat meerdere financieringsbronnen, inclusief leningen, worden gecombineerd. Onder deze grote Europese acties worden verstaan “gezamenlijke technologie-initiatieven” en grote collaboratieve

projecten die rechtstreeks uit het kaderprogramma op grond van het programma Samenwerking worden gefinancierd, en projecten voor nieuwe onderzoeksinfrastructuur krachtens het programma Capaciteiten. Andere grote Europese collaboratieve projecten zoals Eureka-projecten komen eveneens in aanmerking, een en ander in overeenstemming met de criteria van ontvankelijkheid. De beoogde bijdrage uit de specifieke programma's aan de EIB zal in belangrijke mate de toegang tot financiering met vreemd vermogen verbeteren en daardoor een belangrijk hefboomeffect hebben op particuliere investeringen in OTO.

5.2. Horizontale kwesties

De Commissie zal, rekening houdend met de gewaarborgde autonomie en onafhankelijkheid van de Europese Onderzoeksraad in het programma Ideeën, zorg dragen voor de algemene coherentie bij de uitvoering van het zevende kaderprogramma.

De werkprogramma's van de andere specifieke programma's zullen op gecoördineerde wijze worden herzien om ten volle rekening te kunnen houden met horizontale kwesties. Ook de comités van vertegenwoordigers van de lidstaten dragen een belangrijke verantwoordelijkheid in het bijstaan van de Commissie bij de zorg voor samenhang en coördinatie van de uitvoering binnen en over de specifieke programma's heen. Dit impliceert een hoog niveau van coördinatie binnen de lidstaten en tussen de vertegenwoordigers in de comités in hun verschillende samenstellingen.

Voor zover te ondersteunen acties in hoge mate relevant zijn voor verschillende onderdelen van de specifieke programma's Samenwerking, Mensen en Capaciteiten, zal van gezamenlijke uitnodigingen gebruik worden gemaakt waarbij wordt voortgebouwd op de ervaring die met het zesde kaderprogramma werd opgedaan. Dit zal bijzonder belangrijk zijn voor horizontale onderzoeksonderwerpen betreffende de thema's van het programma Samenwerking, en dergelijke uitnodigingen zullen duidelijk worden aangewezen in het werkprogramma.

De volgende horizontale kwesties betreffende de specifieke programma's Samenwerking, Mensen en Capaciteiten zijn van bijzonder belang en onderworpen aan speciale regelingen voor een gecoördineerde aanpak:

- *Internationale samenwerking*: al deze specifieke programma's staan open voor internationale samenwerking, en hebben specifieke acties in dat opzicht. Een strategische benadering binnen het kaderprogramma bestaat erin de excellentie en het concurrentievermogen van het Europese onderzoek te bevorderen en specifieke algemene of regionale kwesties te behandelen voor zover er een wederzijds belang en voordeel bestaat. Overeenkomstig deze strategie zal worden gezorgd voor een coherente benadering in alle specifieke programma's, en het programma Capaciteiten zal een belangrijke rol spelen in dat opzicht.
- *Onderzoeksinfrastructuren*: onderzoeksinfrastructuren worden vooral in het programma Capaciteiten ondersteund, en dit programma zal zorgen voor coördinatie met relevante onderzoeksactiviteiten in de andere programma's, met name het programma Samenwerking.
- *Horizontaal beleidsonderzoek*: er zullen regelingen worden getroffen voor effectieve coördinatie binnen de Commissiediensten, met name om ervoor te zorgen dat de activiteiten blijven inspelen op de behoeften van de ontwikkelingen in het EU-beleid.

Hiertoe kan bij de meerjarenprogrammering een beroep worden gedaan op de gebruikersgroepen van de verschillende Commissiediensten die te maken hebben met de betrokken beleidssector; voorts zal in deze context een interne structuur worden gecreëerd om te zorgen voor de coördinatie van mariene wetenschap en technologieën binnen de relevante thematische gebieden.

- *KMO-deelname*: de deelname van KMO's zal worden geoptimaliseerd binnen de specifieke programma's. Naast de versterkte KMO-specifieke acties in het programma Capaciteiten wordt met de onderzoeksbelangen van de KMO's rekening gehouden in het programma Samenwerking en zullen onderwerpen die van bijzonder belang zijn voor de KMO's nader worden aangewezen in de werkprogramma's en uitnodigingen tot het indienen van voorstellen; bij de activiteiten in het programma Mensen wordt speciaal de klemtoon gelegd op de rol van de KMO's; en de KMO's zullen ook kunnen deelnemen aan het programma Ideeën. De beoogde vereenvoudigingsmaatregelen en de verhoogde flexibiliteit bij het kiezen van het adequate financieringssysteem zullen met name KMO-deelname in de hand werken.
- *Verspreiding en overdracht van kennis*: de noodzaak om de verspreiding van onderzoeksresultaten te bevorderen is een belangrijk element in alle specifieke programma's, waarbij de nadruk vooral ligt op de overdracht van kennis tussen landen, over de disciplines heen en van de academische wereld naar de industrie, inclusief via de mobiliteit van onderzoekers. Het betrekken van potentiële gebruikers bij het helpen vaststellen van prioriteiten (met name via de Europese Technologieplatforms) is in dat opzicht belangrijk. De complementaire acties krachtens het programma Concurrentievermogen en innovatie zullen het gebruik van onderzoeksresultaten eveneens versterken door innovatiebelemmeringen aan te pakken en innovatiecapaciteiten te versterken.
- *Wetenschap in de maatschappij*: deze activiteit in het programma Capaciteiten zal eveneens een rol spelen in zoverre deze ervoor zal zorgen dat maatschappelijke aspecten naar behoren in aanmerking worden genomen in alle specifieke programma's, en interacties tussen wetenschappers en het grote publiek worden uitgediept.

6. METHODEN VOOR VEREENVOUDIGING EN BEHEER

In aansluiting op de ideeën die worden gepresenteerd in het werkdocument van de Commissie van 6 april 2005 en een uitgebreide dialoog met de lidstaten en stakeholders op basis van dat document zal een belangrijke vereenvoudiging worden gerealiseerd in de uitvoering van het zevende kaderprogramma. Veel van de voorgestelde maatregelen worden gepresenteerd in de regels voor deelname en verspreiding, met name maatregelen om de bureaucratie sterk te verminderen en de financieringssystemen en rapportage-eisen te vereenvoudigen.

Binnen de specifieke programma's hebben de voorgestelde verbeteringen betrekking op:

- Verbeterde efficiency en consistentie in uitvoering via de externalisering van administratieve taken aan een uitvoerend agentschap.
- Rationalisering van de financieringssystemen waarbij elk specifiek programma wordt uitgevoerd met de instrumenten die nodig zijn om de doelstellingen van het programma te realiseren.

- Een duidelijkere presentatie van de evaluatiecriteria in de werkprogramma's overeenkomstig de principes die zijn opgenomen in elk specifiek programma.
- Duidelijk gepresenteerde werkprogramma's zodat potentiële deelnemers goed geïnformeerd zijn over de beschikbare mogelijkheden die aan hun bepaalde behoeften en belangen voldoen. Zo zullen in de werkprogramma's en uitnodigingen waar nodig onderwerpen naar voren worden gehaald die van bijzonder belang zijn voor KMO's of in verband waarmee samenwerking met derde landen nuttig is.
- Vereenvoudigingen in andere opzichten, zoals het stroomlijnen van de goedkeuring van projecten, de nieuwe financierings- en steunsystemen, en verder gebruik van databases en informatietools met het oog op betere communicatie.

7. INHOUD VAN DE SPECIFIEKE PROGRAMMA'S

7.1. Samenwerking

Het specifieke programma Samenwerking is bedoeld om leiderschap te verkrijgen op essentiële wetenschappelijke en technologische gebieden door het ondersteunen van samenwerking tussen universiteiten, industrie, onderzoekcentra en overheden in heel de Europese Unie en in de rest van de wereld. Uit eerdere kaderprogramma's blijkt dat dergelijke acties wel degelijk een impact hebben op inspanningen om het onderzoek in Europa te herstructureren en de middelen te bundelen en een hefboomwerking te geven. Het zevende kaderprogramma zal ervoor zorgen dat deze effecten zich op grotere schaal doen gevoelen, en de negen voorgestelde thema's stemmen overeen met de belangrijkste terreinen voor bevordering van kennis en technologie, waar excellent onderzoek moet worden versterkt om de Europese uitdagingen op sociaal, economisch, milieu-, industriegebied en op het gebied van volksgezondheid aan te pakken.

Het programma neemt op bepaalde punten heel wat over uit vorige kaderprogramma's en bouwt op de aangetoonde toegevoegde waarde van dergelijke Europese steun. Er zijn in dit specifiek programma bovendien belangrijke nieuwigheden die in verband met de uitvoering speciale aandacht vereisen:

- Inspelen op de behoefte aan ambitieuze pan-Europese publiek/private partnerschappen om de ontwikkeling van belangrijke technologieën te versnellen via het opstarten van **gezamenlijke technologie-initiatieven**⁵. Een eerste pakket initiatieven met duidelijke doelstellingen en prestaties werd vastgesteld op de gebieden innovatieve geneeskunde, nanoelektronica, ingebedde computersystemen, waterstof en brandstofcellen, luchtvaart- en luchtverkeersbeheer en wereldwijde monitoring voor milieu en veiligheid. Deze zijn het voorwerp van afzonderlijke voorstellen (bv. op grond van artikel 171 van het Verdrag). Tijdens de uitvoering van het zevende kaderprogramma kunnen nog andere gezamenlijke technologie-initiatieven worden aangewezen, bijvoorbeeld op het gebied van elektriciteitsopwekking met nucleaire en hernieuwbare energie.

⁵ Zoals voorzien in het werkdokument van de Commissie, Report on European Technology Platforms and Joint Technology Initiatives: Fostering Public-Private R&D Partnerships to Boost Europe's Industrial Competitiveness, SEC(2005) 800, 10 juni 2005.

- Een versterkte aanpak van de coördinatie van nationale onderzoeksprogramma's. Het succesvolle **ERA-NET**-systeem wordt voortgezet en geïmplementeerd binnen de thema's. Bestaande ERA-NET's uit het zesde kaderprogramma worden in de mogelijkheid gesteld follow-upvoorstellen in te dienen om hun samenwerking te verdiepen of de consortia uit te breiden tot nieuwe deelnemers, en er wordt ondersteuning gegeven aan nieuwe ERA-NET's om nieuwe onderwerpen aan te pakken. Het systeem zal eveneens openstaan voor overheidsinstanties die een onderzoeksprogramma plannen dat nog niet loopt. Daarnaast zal een ERA-NET-plus systeem worden ingevoerd om een prikkel te verschaffen voor gezamenlijke uitnodigingen voor transnationale onderzoeksprojecten die onder een aantal landen worden georganiseerd.
- In navolging van het experiment met het Partnerschap voor klinische proeven tussen Europese en ontwikkelingslanden (EDCTP), een artikel 169-initiatief, zijn nog vier andere **artikel 169-initiatieven** aangewezen met nauwe samenwerking van de lidstaten. Deze initiatieven op het gebied van ambient assisted living, Oostzeedonderzoek en metrologie worden opgenomen in het programma Samenwerking; een artikel 169-initiatief om nationale KMO-gerelateerde onderzoeksprogramma's samen te brengen wordt vermeld in het programma Capaciteiten. Tijdens de uitvoering van het zevende kaderprogramma kunnen nog andere initiatieven worden aangewezen.
- Er is voorzien in een meer gerichte benadering van **internationale samenwerking** binnen elk thema en over de thema's heen, waarbij specifieke samenwerkingsacties in de werkprogramma's moeten worden aangewezen overeenkomstig de beoogde strategische benadering van internationale samenwerking en via beleidsdialogen en netwerken met verschillende regio's of partnerlanden.
- In het kader van elk thema wordt een component ondersteund om een flexibel inspelen mogelijk te maken op **opkomende behoeften en onvoorziene beleidsbehoeften**; voor de uitvoering wordt voortgebouwd op de ervaring met de programma's voor wetenschappelijke steun voor beleid en nieuwe en opkomende wetenschap en technologie die zijn ingevoerd met het zesde kaderprogramma, alsmede het programma voor toekomstige en opkomende technologie op ICT-gebied.

7.2. Ideeën

Europa presteert niet goed in termen van echt uitstekend onderzoek of het beheersen van nieuwe snelgroeiende wetenschapsgebieden. Het programma Ideeën voorziet in een pan-Europees mechanisme voor het ondersteunen van echt creatieve wetenschappers, ingenieurs en geleerden, van wie de nieuwsgierigheid en dorst naar kennis het meeste uitzicht bieden op de onvoorspelbare en spectaculaire ontdekkingen die de voortgang van het menselijke inzicht kunnen veranderen en nieuwe perspectieven voor technologische vooruitgang en het oplossen van aanslepende sociale en milieuproblemen kunnen openen. Het opvoeren van de kwaliteit van fundamenteel onderzoek via Europawijde concurrentie zal belangrijke sociale en economische voordelen genereren⁶.

In het programma "Ideeën" wordt de term *grensverleggend onderzoek* gebruikt die de uitdrukking is van een nieuw begrip van fundamenteel onderzoek. "Grensverleggend

⁶ *Frontier Research: the European Challenge*. Rapport van de Groep van Deskundigen op Hoog Niveau, Europese Commissie, mei 2005.

onderzoek”, dat een speerpuntpositie inneemt in het creëren van nieuwe kennis, is een intrinsiek riskante onderneming waarbij fundamentele vorderingen in wetenschap, technologie en engineering worden nagestreefd zonder rekening te houden met bestaande grenzen tussen disciplines of nationale grenzen.

Dit programma volgt een benadering die erin bestaat dat projecten "door onderzoekers worden aangestuurd", waardoor onderzoekers de ruimte krijgen om hun eigen onderwerpen voor te stellen. Er worden subsidies verleend voor individuele teams, zodat een team kan kiezen voor een samenstelling die geschikt is voor het uitvoeren van een project en onderzoekers kan aantrekken uit één of meerdere instellingen, en nationaal of internationaal kan opereren. In alle gevallen moeten wetenschappelijke excellentie en niet administratieve eisen bepalend zijn bij de vorming van de teams. Het programma verschilt van nationale financieringsacties voor fundamenteel onderzoek door zijn strategische doelstellingen en Europese reikwijdte.

De oprichting van een **Europese Onderzoeksraad** (ERC) voor het uitvoeren van het programma Ideeën betekent een nieuwe start. Twee essentiële structurele componenten van de ERC worden opgericht – een onafhankelijke Wetenschappelijke Raad en een specifieke uitvoeringsstructuur. De ERC werkt volgens de beginselen van vertrouwen, geloofwaardigheid en transparantie, moet adequate financiële middelen verstrekken, zeer efficiënt werken, een hoge mate van autonomie en integriteit waarborgen en voldoen aan de eisen van aanspreekbaarheid.

De **Wetenschappelijke Raad** bestaat uit vertegenwoordigers van de Europese wetenschappelijke wereld op het hoogste niveau, die handelen op persoonlijke titel, onafhankelijk van politieke of andere belangen. De leden ervan worden aangesteld door de Commissie na een onafhankelijke aanwijzingsprocedure.

Het mandaat van de Wetenschappelijke Raad omvat:

- (1) *Wetenschappelijke strategie*: Opstelling van de algemene wetenschappelijke strategie voor het programma in het licht van wetenschappelijke kansen en Europese wetenschappelijke behoeften. Op permanente basis, in overeenstemming met de wetenschappelijke strategie, de opstelling van het werkprogramma en nodige wijzigingen, inclusief uitnodigingen tot het indienen van voorstellen en criteria op basis waarvan voorstellen moeten worden gefinancierd, en, zo nodig, de vaststelling van specifieke onderwerpen of doelgroepen (bijvoorbeeld jonge/opkomende teams).
- (2) *Monitoring en kwaliteitscontrole*: In voorkomend geval, vanuit wetenschappelijk oogpunt, standpuntbepalingen inzake uitvoering en beheer van uitnodigingen tot het indienen van voorstellen, evaluatiecriteria, peer review-processen inclusief de selectie van deskundigen en de methoden voor peer review en voorstevaluatie, op basis waarvan het te financieren voorstel zal worden bepaald, alsook alle andere aangelegenheden die van invloed zijn op de prestaties en impact van het specifieke programma, en de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek. Monitoring van de kwaliteit van de activiteiten en evaluatie van de programma-uitvoering en –prestaties en aanbevelingen voor corrigerende of toekomstige acties.
- (3) *Communicatie en verspreiding*: Communicatie met de wetenschappelijke wereld en belangrijkste stakeholders over de activiteiten en prestaties van het programma en de

beraadslagingen van de ERC. Regelmatige rapportage aan de Commissie over zijn activiteiten.

De **specifieke uitvoeringsstructuur** is verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma, zoals geregeld in het jaarlijkse werkprogramma. Deze structuur geeft met name uitvoering aan de evaluatieprocedures, de peer review en het selectieproces overeenkomstig de door de Wetenschappelijke Raad vastgestelde beginselen en draagt zorg voor het financiële en wetenschappelijke beheer van de subsidies. In dit verband is de Commissie in eerste instantie voornemens een uitvoerend agentschap op te richten waaraan zij de uitvoeringstaken zal delegeren. De uitvoeringsstructuur onderhoudt continu nauwe contacten met de Wetenschappelijke Raad over alle aspecten van de programma-uitvoering. Later, en behoudens een onafhankelijke evaluatie van de efficiency van de structuren en mechanismen van de ERC, kan een alternatieve structuur, bijvoorbeeld krachtens de bepalingen van artikel 171 van het Verdrag worden opgericht.

De Europese Commissie staat borg voor de volledige autonomie en integriteit van de Europese Onderzoeksraad. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid van de Commissie voor de uitvoering van het programma inhoudt dat zij er zorg voor draagt dat de uitvoeringsstructuur van de ERC wordt opgericht, en dat het programma door de ERC wordt uitgevoerd overeenkomstig de doelstellingen, de wetenschappelijke richtsnoeren en de eisen van wetenschappelijke excellentie, zoals deze worden bepaald door de Wetenschappelijke Raad, die onafhankelijk optreedt.

De Commissie is verantwoordelijk voor de formele goedkeuring van het werkprogramma voor het programma “Ideeën”. Zij oefent deze verantwoordelijkheid uit overeenkomstig de hierboven behandelde benadering. In principe keurt de Commissie het werkprogramma goed zoals het wordt voorgesteld door de Wetenschappelijke Raad. Indien de Commissie het werkprogramma niet kan goedkeuren zoals voorgesteld, bijvoorbeeld omdat het niet voldoet aan de doelstellingen van het programma of niet in overeenstemming is met andere communautaire wetgeving, dient de Commissie dit publiek te motiveren. Deze procedure is bedoeld om de transparante werking van de ERC overeenkomstig de beginselen van autonomie en integriteit te waarborgen.

7.3. Mensen

Het specifieke programma Mensen maakt deel uit van een brede en geïntegreerde strategie om de human resources op het gebied van O&O in Europa kwalitatief en kwantitatief te versterken. Het programma wil mensen stimuleren om een onderzoekscarrière te beginnen en voort te zetten, onderzoekers aanmoedigen om in Europa te blijven en de knapste koppen naar Europa aantrekken. De Europese acties krijgen vanwege geharmoniseerde instrumenten, sterkere structurerende effecten en grotere efficiency een unieke toegevoegde waarde ten opzichte van bilaterale regelingen tussen de lidstaten.

De activiteiten bouwen voort op de lange en succesvolle ervaring met de Marie Curie-acties bij het inspelen op de behoeften van onderzoekers aan opleiding, mobiliteit en loopbaanontwikkeling. Hoewel er een belangrijke mate van continuïteit is, krijgen de volgende aspecten meer aandacht:

- Een **verhoogd structurerend effect**, bijvoorbeeld door de invoering van medefinanciering van regionale, nationale en internationale programma's binnen de actielijn “levenslange opleiding en loopbaanontwikkeling”. De “medefinancieringsmodaliteit” komt niet in de

plaats van de modaliteit waarbij individuele postdoctorale beurzen worden aangevraagd en toegekend op Europees niveau, zoals momenteel uitsluitend de praktijk is in het zesde kaderprogramma. De individuele beurzen hebben echter een stadium van maturiteit bereikt in Europa. Tegelijkertijd blijft het nationale aanbod op dit gebied gefragmenteerd in termen van doelstellingen, evaluatiemethoden en arbeidsvoorwaarden, en is het nog steeds vaak beperkt qua internationale of Europese dimensie. Er wordt derhalve voorgesteld op basis van open uitnodigingen tot het indienen van voorstellen een geselecteerd aantal van deze programma's te cofinancieren dat aan de doelstellingen van het kaderprogramma voldoet. Evaluatie en selectie gebeuren op basis van merite zonder beperkingen betreffende de herkomst van de geselecteerde bursalen, en onder toepassing van aanvaardbare arbeidsvoorwaarden en werkomstandigheden (in termen van bijvoorbeeld salaris, sociale zekerheid, mentoraat, professionele ontwikkeling).

- **Deelname van de industrie:** terwijl de "bottom-up"-benadering van de Marie Curie-acties wordt behouden wordt een sterker accent gelegd op opleiding en loopbaanontwikkeling voor en in verschillende sectoren, met name in de privé-sector. Hiertoe wordt de klemtoon gelegd op de ontwikkeling van complementaire kunde en kennis, cruciaal voor een beter begrip van onderzoek in het bedrijfsleven en voor de kwaliteit van dat onderzoek. Een en ander zal worden versterkt door het stimuleren van intersectorale ervaringen via actieve deelname van de industrie aan alle acties en door het opzetten van het specifieke systeem voor kennisdeling via partnerschappen tussen de publieke en private sector, inclusief met name de KMO's.
- De **internationale dimensie** wordt versterkt. Naast het verlenen van beurzen voor Europese wetenschappers die buiten Europa gaan werken (met een ingebouwde verplichte terugkeerfase), dit om bij te dragen tot de levenslange opleiding en loopbaanontwikkeling van EU-onderzoekers, wordt de internationale samenwerking via onderzoekers uit derde landen verder uitgebouwd. Daarnaast worden nieuwe dimensies geïntroduceerd voor samenwerking met landen die grenzen aan de EU en landen die overeenkomsten op het gebied van W&T met de EU hebben gesloten. Verder wordt steun verleend aan "wetenschappelijke diaspora's" van Europese onderzoekers in het buitenland en buitenlandse onderzoekers in Europa.

7.4. Capaciteiten

Het specifieke programma Capaciteiten versterkt de onderzoeks- en innovatiecapaciteit in heel Europa. Het programma is een combinatie van voortzetting en versterking van acties in vorige kaderprogramma's en daarnaast belangrijke nieuwigheden.

Een belangrijk nieuw element is de beoogde strategische benadering van het ondersteunen van de bouw van nieuwe onderzoeksinfrastructuur ter aanvulling van de continue steun voor optimaal gebruik van bestaande onderzoeksinfrastructuur. De ondersteuning voor de bouw van nieuwe infrastructuur wordt geïmplementeerd via een tweefasige aanpak: voorbereidingsfase en bouwfase. Voortbouwend op de werkzaamheden van het ESFRI (het Europees Strategieforum inzake onderzoeksinfrastructuur) betreffende de ontwikkeling van een Europese roadmap voor nieuwe onderzoeksinfrastructuur zal de Commissie prioriteitsprojecten aanwijzen waaraan mogelijke EG-steun kan worden verstrekt uit hoofde van het zevende kaderprogramma. Voor deze projecten zal de Commissie optreden als facilitator, met name door het faciliteren van mechanismen voor financiële engineering voor de bouwfase, inclusief faciliterende toegang tot EIB-leningen via de risicodelende financieringsfaciliteit. In bijlage 1 wordt de "list of opportunities" van ESFRI gepresenteerd,

die uit concrete voorbeelden bestaat van nieuwe, grootschalige onderzoeksinfrastructuren die de wetenschapswereld in Europa nodig zal hebben in het komende decennium.

De twee regelingen ter ondersteuning van onderzoek ten behoeve van KMO's en KMO-associaties worden voortgezet met een verhoogd budget om in te spelen op de groeiende behoefte van KMO's om onderzoek uit te besteden.

De acties inzake kennisregio's bouwen voort op de succesvolle pilotactie. Het doel is transnationale netwerken van regio's in de mogelijkheid te stellen ten volle gebruik te maken van hun sterke punten inzake onderzoek en nieuwe kennis uit onderzoek op te nemen, en het ontstaan te vergemakkelijken van "door onderzoek aangestuurde clusters" waarbij universiteiten, onderzoekscentra, ondernemingen en regionale overheden zijn betrokken.

Een belangrijk nieuw element is de actie voor het ontsluiten van het volledige onderzoekspotentieel in de "convergentieregio's" en ultraperifere regio's van de EU. De totstandbrenging van de kenniseconomie en -maatschappij steunt op het versterken van de excellentie van het Europese onderzoek, maar ook op een beter gebruik van "onaangeboord" hoog onderzoekspotentieel dat overal in de EU bestaat. De acties zullen de mogelijkheid bieden tot het rekruteren van onderzoekers uit andere EU-landen, de detachering van onderzoeks- en beheerspersoneel, de organisatie van evaluatiefaciliteiten en de aanschaf en ontwikkeling van onderzoeksuitrusting. Dergelijke acties voorzien, naast de acties van de Structuurfondsen, in de behoeften en kansen voor het versterken van de onderzoekscapaciteiten van bestaande en opkomende centra van excellentie in deze regio's.

Wetenschap in de maatschappij is een belangrijke uitbreiding van de werkzaamheden in het vorige kaderprogramma. Het zal betere wetenschappen bevorderen, leiden tot beter EU-beleid en een meer betrokken en geïnformeerd publiek.

Een belangrijk doel van het zevende kaderprogramma is een sterk en coherent internationaal wetenschaps- en technologiebeleid uit te bouwen; de activiteiten van het programma Capaciteiten zullen deze benadering ondersteunen, met name door prioriteiten voor samenwerking te helpen vaststellen.

Door de coherente beleidsontwikkeling zal meer de nadruk komen te liggen op de coördinatie van nationaal en regionaal onderzoeksbeleid via een specifiek ondersteuningssysteem voor transnationale beleidssamenwerkingsinitiatieven van de lidstaten en regio's. Dit zal de uitvoering van de open coördinatiemethode voor het onderzoeksbeleid versterken en zal bevorderlijk zijn voor gecoördineerde of gezamenlijke initiatieven tussen groepen van landen en regio's op gebieden die een sterke transnationale dimensie hebben.

7.5. Acties van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek

Terwijl het GCO doorgaat met wetenschappelijke en technische ondersteuning van de EU-beleidsvorming zal het zijn klantgestuurde koers en sterke netwerking met de wetenschappelijke wereld verder versterken. Het zal zijn activiteiten ontwikkelen in de specifieke context van groei, duurzame ontwikkeling en veiligheid.

De acties van het GCO zullen ook inspelen op de oproep tot "betere regelgeving" van de nieuwe Lissabonagenda. Aan nieuwe uitdagingen in verband met de groeiende noodzaak om te reageren op crisissen, noodsituaties en urgente beleidsverplichtingen zal worden voldaan door het opbouwen van capaciteiten en faciliteiten op geselecteerde gebieden met het oog op

het verlenen van adequate ondersteuning in een EU-context. Een geïntegreerde benadering van de wetenschappelijke en technische beleidsondersteuning is eveneens een hoofdkenmerk van dit specifieke programma.

8. BOUWEN AAN DE EOR VAN KENNIS VOOR GROEI

Het verwezenlijken van de noodzakelijke snelle vooruitgang in de richting van een kenniseconomie en -maatschappij vereist nieuwe ambitie en effectiviteit in het Europese onderzoek. Alle actoren in de Europese Unie – nationale overheden, onderzoeksinstituten, industrie – hebben hun rol te spelen in deze onderneming.

De specifieke programma's ter uitvoering van het zevende kaderprogramma strekken ertoe het hefboomeffect en de impact van de onderzoeksuitgaven op Europees niveau binnen het beschikbare budget te maximaliseren. Hoofdkenmerken zijn de focus op vier doelstellingen in de overeenkomstige specifieke programma's, met activiteiten en middelen van uitvoering om deze doelstellingen te halen; een grote mate van continuïteit samen met belangrijke nieuwe benaderingen; een consistente focus op het ondersteunen van bestaande excellentie en het creëren van de capaciteit voor de onderzoeksexcellentie van morgen; een gestroomlijnd en vereenvoudigd beheer om te zorgen voor gebruikersvriendelijkheid en kosteneffectiviteit; en ingebouwde flexibiliteit zodat het kaderprogramma kan inspelen op nieuwe behoeften en kansen.

"LIST OF OPPORTUNITIES" VAN ESFRI⁷

- Facility for Antiproton and Ion Research (FAIR)
- Faciliteit voor intense secundaire straling van onstabiele isotopen (SPIRAL II)
- Europese neutrinotelescoop op de bodem van de zee (KM3NeT)
- Extremely Large Telescope (ELT) voor optische astronomie
- Pan-European Research Infrastructure for Nano -Structures (PRINS)
- European Spallation Source (ESS) – neutronenbron
- European XFEL – voor harde röntgenstraling
- IRUVX FELs Network – van infraroodstraling tot zachte röntgenstraling
- ESRF upgrade – synchrotron
- High Performance Computer for Europe (HPCEUR)
- Mariene vaartuig voor kustonderzoek – vooral Oostzee
- Research Icebreaker Aurora Borealis
- European Multidisciplinary Seafloor Observatory (EMSO)
- Europese infrastructuur voor onderzoek naar en bescherming van de biodiversiteit
- Geavanceerde infrastructuur voor beeldvorming van de hersenen en het gehele lichaam
- Bioinformatica-infrastructuur voor Europe
- Europees netwerk van centra voor geavanceerd klinisch onderzoek
- Europees netwerk van biobanken en genomische hulpbronnen
- Hogeveiligheidslaboratoria voor opkomende ziekten en bedreigingen van de volksgezondheid
- Infrastructuur voor functionele analyse van een geheel zoogdiergenoom
- Modeldierfaciliteiten voor biomedisch onderzoek
- European Research Observatory for the Humanities and Social Sciences (EROHS)

⁷ *Towards New Research Infrastructures for Europe: the ESFRI "List of Opportunities", maart 2005, www.cordis.lu/esfri/*

- European Social Survey (ESS)

"Mondiale projecten"

- ITER
- International Space Station (ISS)
- International Linear Collider (ILC)
- Square Kilometer Array (SKA) – radiotelescoop
- International Fusion Materials Irradiation Facility (IFMIF)

Voorstel voor een

BESCHIKKING VAN DE RAAD

betreffende het specifieke programma "Mensen" tot uitvoering van het zevende kaderprogramma (2007-2013) van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie

(Voor de EER relevante tekst)

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 166,

Gezien het voorstel van de Commissie⁸,

Gezien het advies van het Europees Parlement⁹,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹⁰,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 166, lid 3, van het Verdrag moet Besluit nr. /EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het zevende kaderprogramma van de Europese Gemeenschap voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie (2007-2013) (hierna "het kaderprogramma") worden uitgevoerd bij specifieke programma's die de uitvoeringsvoorschriften ervan bepalen, de duur ervan vaststellen en in de noodzakelijk geachte middelen voorzien.
- (2) Het kaderprogramma is gestructureerd volgens vier types van activiteiten: transnationale samenwerking inzake beleidsgedefinieerde thema's ("Samenwerking"), door onderzoekers aangestuurd onderzoek op basis van het initiatief van de onderzoekswereld ("Ideeën"), ondersteuning van opleiding en loopbaanontwikkeling van onderzoekers ("Mensen") en ondersteuning van onderzoekscapaciteiten ("Capaciteiten"). De activiteiten op grond van "Mensen" met betrekking tot de acties onder contract moeten bij dit specifieke programma worden uitgevoerd.
- (3) De voor het kaderprogramma vastgestelde regels voor de deelname van ondernemingen, onderzoekscentra en universiteiten en voor de verspreiding van de onderzoeksresultaten (hierna "de regels voor deelname en verspreiding") zijn van toepassing op dit programma.

⁸ PB C [...] van [...], blz. [...].

⁹ PB C [...] van [...], blz. [...].

¹⁰ PB C [...] van [...], blz. [...].

- (4) Het kaderprogramma complementeert de in de lidstaten uitgevoerde activiteiten en andere communautaire acties die nodig zijn voor de algemene strategische inspanning met het oog op de realisering van de Lissabon-doelstellingen, alsmede met name de acties betreffende de Structuurfondsen, landbouw, onderwijs, opleiding, concurrentievermogen en innovatie, industrie, gezondheid, consumentenbescherming, werkgelegenheid, energie, vervoer en milieu.
- (5) De op grond van dit kaderprogramma ondersteunde innovatie- en KMO-gerelateerde activiteiten moeten de activiteiten aanvullen die worden ondernomen op grond van het kaderprogramma voor Concurrentievermogen en innovatie.
- (6) De uitvoering van het kaderprogramma kan aanleiding geven tot aanvullende programma's waaraan slechts door bepaalde lidstaten wordt deelgenomen, tot de deelname van de Gemeenschap aan door verschillende lidstaten opgezette programma's, of tot het opzetten van gemeenschappelijke ondernemingen of andere structuren in de zin van de artikelen 168, 169 en 171 van het Verdrag.
- (7) De internationale dimensie is een fundamentele component van human resources in onderzoek en ontwikkeling in Europa. Overeenkomstig artikel 170 van het Verdrag staat dit specifieke programma open voor de deelname van landen die met het oog hierop overeenkomsten hebben gesloten en staat het, op basis van wederzijds voordeel, eveneens open voor deelname op projectniveau van entiteiten uit derde landen en internationale organisaties voor wetenschappelijke samenwerking. Bovendien staan alle acties alsmede specifieke acties in dit specifieke programma open voor deelname van individuele onderzoekers uit derde landen.
- (8) De onderzoeksactiviteiten die worden uitgevoerd uit hoofde van dit programma moeten de fundamentele ethische beginselen respecteren, inclusief die welke zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (9) Het kaderprogramma draagt bij tot het bevorderen van duurzame ontwikkeling.
- (10) Een deugdelijk financieel beheer van het kaderprogramma en de uitvoering ervan op een zo effectief en gebruikersvriendelijk mogelijke wijze, alsmede gemakkelijke toegang voor alle deelnemers, dienen te worden verzekerd met inachtneming van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen en Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van het Financieel Reglement en alle toekomstige wijzigingen.
- (11) Er moeten eveneens passende maatregelen worden genomen om onregelmatigheden en fraude tegen te gaan en de nodige stappen moeten worden gezet om verloren gegane, ten onrechte betaalde of onjuist gebruikte middelen te recupereren in overeenstemming met Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van het Financieel Reglement en alle toekomstige wijzigingen, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese

Gemeenschappen¹¹, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden¹² en Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF)¹³.

- (12) De maatregelen die nodig zijn voor de uitvoering van deze beschikking moeten worden vastgesteld in overeenstemming met Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden¹⁴.
- (13) Bij de uitvoering van dit programma wordt de nodige aandacht besteed aan gender mainstreaming alsmede aan onder meer de arbeidsvoorwaarden, de transparantie van het rekruteringsproces en de loopbaanontwikkeling betreffende de onderzoekers die worden gerekruteerd voor projecten en programma's welke gefinancierd worden uit hoofde van de acties van dit programma, waarvoor de Aanbeveling van de Commissie van 11 maart 2005 betreffende het Europese Handvest voor Onderzoekers en betreffende een Gedragscode voor de Rekrutering van Onderzoekers¹⁵ een referentiekader biedt.
- (14) Dit programma is in overeenstemming met en onderbouwt de verdere ontwikkeling en uitvoering van de geïntegreerde strategie inzake human resources in onderzoek en ontwikkeling in Europa op basis van de Mededelingen "Een mobiliteitsstrategie voor de EOR"¹⁶ en "Onderzoekers in de Europese onderzoekruimte: een beroep, meerdere loopbanen"¹⁷, en houdt rekening met de conclusies van de Raad inzake human resources in O&O van 18 april 2005¹⁸,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING VASTGESTELD:

Artikel 1

Voor de periode van 1 januari 2007 tot 31 december 2013 wordt het specifieke programma "Mensen" voor communautaire activiteiten op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling, inclusief demonstratie, hierna het "specifieke programma", vastgesteld.

¹¹ PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1.

¹² PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2.

¹³ PB L 136 van 31.05.1999, blz. 1.

¹⁴ PB L 184 van 17.07.1999, blz. 23.

¹⁵ C(2005)576.

¹⁶ Mededeling van de Commissie "Een mobiliteitsstrategie voor de Europese onderzoekruimte" - COM(2001) 331 van 20.06.2001 en Resolutie 2001/C367/01 van de Raad.

¹⁷ Mededeling van de Commissie "Onderzoekers in de Europese onderzoekruimte: een beroep, meerdere loopbanen", COM (2003) 436 van 18.7.2003 en de Resolutie van de Raad van 10.11.2003, PB C 282 van 25.11.2003.

¹⁸ 7723/05 Raad van de Europese Unie.

Artikel 2

Het specifieke programma ondersteunt de activiteiten voor "Mensen" om kwantitatief en kwalitatief het menselijk potentieel in onderzoek en technologie in Europa te versterken. De "Marie Curie-acties" genoemde activiteiten ter ondersteuning van de opleiding en loopbaanontwikkeling van onderzoekers worden versterkt, met een betere focus op sleutelaspecten van vaardigheden en loopbaanontwikkeling en versterkte koppelingen met nationale systemen.

De doelstellingen en de grote lijnen van deze activiteiten zijn opgenomen in de bijlage.

Artikel 3

Het bedrag dat voor de uitvoering van het specifieke programma noodzakelijk wordt geacht bedraagt 7129 miljoen EUR, waarvan minder dan 6% bestemd is voor de administratieve uitgaven van de Commissie.

Artikel 4

1. Alle onderzoeksactiviteiten uit hoofde van het specifieke programma moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de fundamentele ethische beginselen.
2. De volgende onderzoeksgebieden worden niet gefinancierd uit hoofde van dit programma:
 - onderzoeksactiviteiten die gericht zijn op het klonen van mensen voor voortplantingsdoeleinden,
 - onderzoek dat gericht is op het modificeren van menselijk genetisch materiaal waardoor dergelijke veranderingen erfelijk kunnen worden¹⁹,
 - onderzoeksactiviteiten die uitsluitend gericht zijn op het aanmaken van menselijke embryo's voor onderzoeksdoeleinden of om stamcellen te verkrijgen, inclusief door overbrenging van somatische celkernen.
3. De volgende onderzoeksactiviteiten worden niet gefinancierd uit hoofde van dit programma:
 - onderzoeksactiviteiten die in alle lidstaten verboden zijn,
 - onderzoeksactiviteiten die moeten worden uitgevoerd in een lidstaat waar dergelijk onderzoek verboden is.

¹⁹ Onderzoek in verband met de behandeling van kanker van de gonaden kan worden gefinancierd.

Artikel 5

1. Het specifieke programma wordt uitgevoerd door middel van de in bijlage III bij het zevende kaderprogramma vastgestelde financieringssystemen.
2. De regels voor deelname en verspreiding zijn van toepassing op dit specifieke programma.

Artikel 6

1. De Commissie stelt een werkprogramma op voor de uitvoering van het specifieke programma, waarin de in de bijlage opgenomen doelstellingen en wetenschappelijke en technologische prioriteiten, het financieringssysteem dat moet worden gebruikt voor het onderwerp waarvoor voorstellen worden ingewacht en het tijdschema voor de uitvoering verder zijn uitgewerkt.
2. In het werkprogramma wordt rekening gehouden met relevante onderzoeksactiviteiten die door de lidstaten, geassocieerde landen en Europese en internationale organisaties worden uitgevoerd. Het werkprogramma wordt voorzover nodig geactualiseerd.
3. Het werkprogramma specificeert de criteria voor de evaluatie van voorstellen voor acties onder contract in het kader van de financieringssystemen, en voor de selectie van projecten. De criteria hebben betrekking op de beoordeling van kwalitatieve aspecten van de voorstelindieners (onderzoekers/organisaties) en hun potentieel voor verdere vooruitgang, inclusief in voorkomend geval hun uitvoeringscapaciteit; de kwaliteit van de voorgestelde activiteit in termen van wetenschappelijke opleiding en/of overdracht van kennis; de communautaire toegevoegde waarde en het structurerend effect van de voorgestelde activiteit in termen van bijdrage tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het specifieke programma en het werkprogramma. Deze criteria en alle wegingen en drempels kunnen worden gespecificeerd of aangevuld in het werkprogramma.
4. Het werkprogramma kan aanwijzen
 - (a) organisaties die steun ontvangen in de vorm van een contributie;
 - (b) ondersteuningsacties voor de activiteiten van specifieke juridische entiteiten.

Artikel 7

1. De Commissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van het specifieke programma.
2. De procedure van artikel 8, lid 2, is van toepassing voor de vaststelling van het in artikel 6, lid 1, bedoelde werkprogramma.
3. De in artikel 8, lid 3, bedoelde procedure is van toepassing voor de vaststelling van OTO-acties waarbij menselijke embryo's en menselijke embryonale stamcellen worden gebruikt.

Artikel 8

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is de in artikel 4 van Besluit 1999/468/EG neergelegde beheersprocedure van toepassing met inachtneming van artikel 7, lid 3, van dat besluit.
3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 5 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing.
4. De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt vastgesteld op twee maanden.
5. De Commissie licht het comité regelmatig in over het algemene verloop van de uitvoering van het specifieke programma, en verstrekt het informatie over alle op grond van dit programma gefinancierde OTO-acties.

Deze beschikking is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad
De Voorzitter*

BIJLAGE

WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNOLOGISCHE DOELSTELLINGEN, GROTE LIJNEN VAN DE THEMA'S EN ACTIVITEITEN

Inleiding

Een van de concurrentievoordelen in wetenschap en technologie is de kwantiteit en kwaliteit van menselijk potentieel. Aangezien de beschikbaarheid daarvan een eerste vereiste is om de capaciteit en de prestaties van Europa op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling te verhogen en de Europese onderzoeksruimte te consolideren en verder te ontwikkelen, bestaat de strategische opzet van dit programma erin Europa aantrekkelijker te maken voor onderzoekers. Dit doel moet worden bereikt door in heel Europa te streven naar sterke structurerende effecten op organisatie, prestatie en kwaliteit van de onderzoeksopleiding, de actieve loopbaanontwikkeling van onderzoekers, kennisdeling door onderzoekers van verschillende sectoren en onderzoeksinstellingen en een sterke deelname van vrouwen aan onderzoek en ontwikkeling.

Het programma wordt ten uitvoer gelegd door middel van systematische investeringen in mensen, met name in de vorm van een coherent pakket “Marie Curie-acties” die zijn toegesneden op de ontwikkeling van vaardigheden en bekwaamheden van onderzoekers in alle stadia van hun loopbaan, van initiële onderzoeksopleiding tot loopbaanontwikkeling en permanente opleiding. Transnationale en intersectorale mobiliteit, de erkenning van in andere sectoren en landen opgedane ervaring en adequate arbeidsvoorwaarden lopen als een rode draad door de “Marie Curie-acties” heen.

De “Marie Curie-acties” kunnen in alle OTO-gebieden die in het Verdrag zijn vermeld ten uitvoer worden gelegd. De aanvragers kunnen de onderzoeksgebieden zelf kiezen. Daarbij wordt de mogelijkheid opgehouden om in het kader van het programma speciale aandacht te besteden aan bepaalde activiteiten, zoals specifieke wetenschappelijke disciplines en technologiegebieden, deelnemende regio's, soorten onderzoeksinstellingen en onderzoekspopulatie, zodat kan worden ingespeeld op de veranderende eisen die op het gebied van onderzoeksopleiding, mobiliteit, loopbaanontwikkeling en kennisdeling aan Europa worden gesteld. Met het oog hierop kan gebruik worden gemaakt van gezamenlijke uitnodigingen tot het indienen van voorstellen waarin een koppeling wordt gemaakt met andere delen van het kaderprogramma.

Een sterke deelname van bedrijven, inclusief KMO's, wordt als een wezenlijke toegevoegde waarde voor dit programma beschouwd. Met de “Marie Curie-acties” moeten het bedrijfsleven en de academische wereld worden aangezet tot meer samenwerking op het gebied van onderzoeksopleiding, loopbaanontwikkeling en kennisdeling. Voor samenwerkingstrajecten en partnerschappen tussen de industrie en de academische wereld is een specifieke actie opgezet.

Met het oog op de internationale dimensie – een van de bepalende factoren voor het menselijk potentieel in de Europese OTO-sector – wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling, de versterking en verrijking van de internationale samenwerking tussen onderzoekers en het aantrekken van getalenteerde onderzoekers naar Europa. Maatregelen ter bevordering van de internationale dimensie worden ondergebracht in alle “Marie Curie-acties” en daarnaast ook in op zichzelf staande acties.

Er zal terdege rekening worden gehouden met de beginselen van duurzame ontwikkeling en gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Het doel is het beginsel van gelijke kansen in het hele programma te integreren en te bevorderen in alle “Marie Curie-acties” en daarbij de deelname van mannen en vrouwen als benchmark te gebruiken (streefcijfer voor de deelname van vrouwen: ten minste 40 %). Bovendien worden de acties zo opgezet dat de onderzoekers een goed evenwicht tussen werk en privé-leven kunnen bereiken en na een onderbreking hun onderzoeks carrière kunnen hervatten. Verder zal in dit specifiek programma aandacht worden besteed aan de ethische, sociale, juridische en bredere culturele aspecten van het onderzoek en de potentiële toepassingen ervan, en aan de sociaal-economische effecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkeling en prognose.

Met het oog op de optimale benutting van de mogelijkheden om Europa aantrekkelijker te maken voor onderzoekers, wordt in het kader van de “Marie Curie-acties” gestreefd naar concrete synergieën met andere acties van het gemeenschappelijk onderzoeksbeleid en met ander EU-beleid, bijvoorbeeld op het gebied van onderwijs, cohesie en werkgelegenheid. Ook met acties op nationaal en internationaal niveau wordt synergie nagestreefd.

Ethische aspecten

Tijdens de tenuitvoerlegging van dit specifiek programma en in de daaruit voortvloeiende onderzoeksactiviteiten moeten de ethische grondbeginselen in acht worden genomen. Deze omvatten onder meer de volgende beginselen die zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie: de bescherming van de menselijke waardigheid en het menselijk leven, de bescherming van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van dieren en het milieu overeenkomstig het Gemeenschapsrecht en de meest recente versie van de desbetreffende internationale overeenkomsten, richtsnoeren en gedragscodes, zoals de Verklaring van Helsinki, het op 4 april 1997 in Oviedo ondertekende Verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde van de Raad van Europa en de aanvullende protocollen, het VN-verdrag inzake de rechten van het kind, de universele verklaring inzake het menselijk genoom en de mensenrechten van de UNESCO, het Verdrag inzake biologische en toxine wapens (BTWC), het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw en de toepasselijke resoluties van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Verder wordt rekening gehouden met de adviezen van de Europese groep van adviseurs op het gebied van de ethische implicaties van de biotechnologie (1991 -1997) en met de adviezen van de Europese groep op het gebied van de ethiek in de wetenschap en nieuwe technologieën (sinds 1998)

Gezien het subsidiariteitsbeginsel en de diverse benaderingen in Europa moeten deelnemers aan onderzoeksprojecten zich houden aan de wetgeving, voorschriften en ethische normen van de landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd. In ieder geval gelden de nationale bepalingen, en de Gemeenschap zal de uitvoering van onderzoek dat in een bepaalde lidstaat of in een ander land verboden is, in die lidstaat of dat land niet financieel ondersteunen.

In voorkomend geval moeten degenen die de onderzoeksprojecten uitvoeren, toestemming vragen aan de bevoegde nationale of plaatselijke ethische comités, voordat zij met de OTO-activiteiten van start kunnen gaan. De Commissie zal systematisch een ethische toetsing uitvoeren wanneer sprake is van voorstellen waarin ethisch gevoelige thema's aan de orde zijn of de ethische aspecten onvoldoende in aanmerking zijn genomen. In bepaalde gevallen kan tijdens de uitvoering van een project een ethische toetsing worden verricht.

Overeenkomstig artikel 4, lid 3, van deze beschikking wordt geen steun ter beschikking gesteld voor onderzoeksactiviteiten die in alle lidstaten verboden zijn.

Krachtens het Protocol betreffende de bescherming en het welzijn van dieren, dat aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is gehecht, moet de Gemeenschap bij het formuleren en uitvoeren van het beleid op het gebied van onderzoek ten volle rekening houden met hetgeen vereist is voor het welzijn van dieren. Krachtens Richtlijn 86/609/EEG van de Raad betreffende de bescherming van dieren die voor experimentele en andere wetenschappelijke doeleinden worden gebruikt, moet er bovendien op worden toegezien dat alle proeven zodanig worden opgezet dat de proefdieren ongemak, onnodige pijn en onnodig lijden wordt bespaard, dat gebruik wordt gemaakt van een zo gering mogelijk aantal dieren, dat dieren met de laagste graad van neurofysiologische gevoeligheid worden ingezet, en dat hun zo min mogelijk pijn, lijden, ongemak of blijvend letsel wordt berokkend. Het veranderen van dierlijk genetisch materiaal en het klonen van dieren mag alleen in overweging worden genomen, als het een ethisch gerechtvaardigd doel dient en de voorwaarden zodanig zijn dat het welzijn van de dieren is gewaarborgd en de biodiversiteitsbeginselen in acht worden genomen.

Tijdens de tenuitvoerlegging van dit programma zal de Commissie regelmatig de wetenschappelijke vooruitgang en de nationale en internationale bepalingen volgen, zodat rekening kan worden gehouden met relevante ontwikkelingen.

In het onderdeel “Wetenschap in de maatschappij” van het specifiek programma “Capaciteiten” zal onderzoek worden gedaan naar de ethische aspecten van wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen.

Activiteiten

Er wordt steun ter beschikking gesteld voor de volgende “Marie Curie-acties”.

- Initiële opleiding van onderzoekers

Steun in het kader van deze actie is bestemd voor de initiële opleiding van onderzoekers, over het algemeen voor de eerste vier jaar van hun loopbaan plus één aanvullend jaar, indien dat nodig is voor het afmaken van de initiële opleiding. Door middel van een transnationaal netwerkmechanisme moet een substantieel deel van de kwalitatief hoogstaande capaciteit op het gebied van initiële onderzoeksopleiding die in de openbare en de particuliere sector in de lidstaten en de geassocieerde landen voorhanden is, worden gestructureerd met als doel de carrièreperspectieven van onderzoekers in beide sectoren te vergroten, waardoor een onderzoeksloopbaan meteen ook aantrekkelijker wordt voor jonge onderzoekers.

De tenuitvoerlegging van de actie gebeurt door middel van steun voor in competitie geselecteerde netwerken van elkaar aanvullende organisaties uit verschillende landen, die actief zijn op het gebied van onderzoeksopleiding. Voor het opzetten van de netwerken wordt gebruik gemaakt van een gemeenschappelijk programma inzake onderzoeksopleiding dat aansluit op duidelijk omschreven opleidingsbehoeften in afgebakende gebieden van wetenschap of technologie, met vermelding van de nodige referenties naar interdisciplinaire en opkomende discipline-overschrijdende gebieden. In deze opleidingsprogramma's gaat de aandacht vooral uit naar de ontwikkeling en verbreding van de onderzoeksbekwaamheden van beginnende onderzoekers. De opleiding is primair gericht op het verwerven van wetenschappelijke en technologische kennis via onderzoek in het kader van individuele

projecten, aangevuld met opleidingsmodules waarin andere relevante vaardigheden en bekwaamheden centraal staan, zoals beheer en financiering van onderzoeksprojecten en – programma's, intellectuele eigendomsrechten en andere instrumenten voor het gebruik van onderzoeksresultaten, ondernemerschap, ethische aspecten, communicatie en interactie tussen onderzoekers en het brede publiek.

Het gemeenschappelijk programma inzake onderzoeksopleiding moet qua kwaliteitsnormen een coherent geheel vormen en de nodige regelingen inzake supervisie en mentoraat bevatten. Doel van het programma is optimaal voordeel te halen uit de elkaar aanvullende bekwaamheden van de deelnemers aan het netwerk (waaronder bedrijven) en uit andere synergieën. Om dit doel te bereiken, moet de kwaliteit van de opleiding en, indien mogelijk, van de diploma's en getuigschriften wederzijds worden erkend.

De directe of indirecte betrokkenheid van organisaties uit verschillende sectoren wordt als een essentieel onderdeel van deze actie beschouwd en kan inhouden dat op relevante gebieden actieve privé-bedrijven aan de actie deelnemen (en leiding geven). In het kader van deze actie wordt steun verleend aan apart of in een partnerschap werkende onderzoeksinstellingen, wanneer duidelijk wordt aangetoond dat voor de vereiste onderdelen van het onderzoeksopleidingsprogramma daadwerkelijk wordt samengewerkt met een ruimere groep van partners, zonder dat die formeel deel uitmaken van het netwerk.

De Gemeenschap verleent in het kader van deze actie steun voor, onder meer:

- de aanwerving van beginnende onderzoekers die moeten worden opgeleid;
- het instellen van leerstoelen of gelijkwaardige posten in bedrijven voor ervaren onderzoekers, met het oog op de overdracht van nieuwe kennis en de versterking van de supervisie;
- de organisatie van korte opleidingsevenementen (conferenties, zomercursussen en gespecialiseerde opleidingscursussen) voor stagiairs die deel uitmaken van het netwerk en voor onderzoekers van buiten het netwerk.

- Permanente opleiding en loopbaanontwikkeling

Deze actie is gericht op ervaren onderzoekers in verschillende fasen van hun loopbaan en heeft tot doel de diversificatie van de bekwaamheden van deze onderzoekers te stimuleren door hun de mogelijkheid te bieden multi- of interdisciplinaire vaardigheden te verwerven of intersectorale ervaring op te doen. Het doel is onderzoekers te ondersteunen om een leidende, onafhankelijke positie (bijvoorbeeld als hoofdonderzoeker, hoogleraar of een andere *senior*-functie in de onderwijs- of de bedrijfswereld) te bereiken en/of te versterken. Steun in het kader van deze actie wordt tevens gebruikt om onderzoekers te helpen na een onderbreking hun onderzoekscarrière te hervatten of om hen na een mobiliteitservaring te (her)integreren in een onderzoekscarrière in lidstaten of geassocieerde landen, met inbegrip van hun land van herkomst.

Om in aanmerking te komen voor steun op grond van deze actie, moet de onderzoeker ten minste vier jaar voltijdse onderzoekservaring hebben; aangezien de actie gericht is op permanente opleiding en loopbaanontwikkeling, wordt er evenwel van uitgegaan dat de onderzoekers normaliter een staat van dienst met meer ervaring zullen kunnen voorleggen.

Deze actie wordt ten uitvoer gelegd door middel van:

i) steun voor individuele, transnationale, intra-Europese beurzen die op Gemeenschapsniveau rechtstreeks aan de beste of de meest veelbelovende onderzoekers uit lidstaten en geassocieerde landen worden toegekend op basis van een aanvraag die de onderzoeker samen met de gastorganisatie moet indienen. Door de Gemeenschap gefinancierde beurzen kunnen naast de transnationale uitzendingsfase een herintegratiemodule bevatten;

ii) medefinanciering van regionale, nationale en internationale programma's inzake onderzoeksopleiding en loopbaanontwikkeling, toegespitst op in competitie geselecteerde bestaande of nieuwe regionale, nationale en internationale financieringsprogramma's die gericht zijn op de doelstellingen die voor deze actie zijn vastgesteld en zijn gebaseerd op individueel aangestuurde mobiliteit. Door deze programma's wordt een open selectieprocedure voor de aanvragende onderzoekers toegepast, waarbij de kwaliteit van de inschrijvingen op basis van internationale *peer review* wordt beoordeeld, zonder beperkingen inzake herkomst en bestemming. De programma's moeten de uiteindelijke begunstigden adequate arbeidsomstandigheden bieden.

Aanvragers van medefinanciering zullen doorgaans een sleutelrol spelen in de capaciteitsopbouw van het op hun gebied actieve onderzoekspersoneel. Meestal zal het organisaties uit een van de volgende categorieën betreffen:

- publieke instanties die bevoegd zijn voor de financiering en het beheer van beurzenprogramma's, zoals ministeries, nationale commissies voor onderzoek, onderzoeksacademies en onderzoeksinstanties;
- andere publieke of particuliere instanties, met inbegrip van grote onderzoeksorganisaties, die uit hoofde van een officiële opdracht of een erkenning door de overheid, beurzenprogramma's financieren en beheren, zoals privaatrechtelijke instellingen met een publieke taak, liefdadigheidsorganisaties, enz.;
- organen op internationaal niveau die als deel van hun takenpakket soortgelijke regelingen op Europees niveau ten uitvoer leggen.

Wat de medefinanciering betreft, zal de Gemeenschap vooral bijdragen in de financiering van beurzen die voldoen aan de voorschriften en doelstellingen van deze actie, met name inzake transnationale mobiliteit of herintegratie in het land van herkomst na een verblijf in een derde land.

Beide vormen van financiering worden in een eerste fase parallel uitgevoerd. In de loop van het kaderprogramma zal een effectbeoordeling van beide regelingen worden verricht, op basis waarvan de financieringsregels voor het verdere programma worden vastgesteld.

- Trajecten en partnerschappen tussen de industrie en de academische wereld

Deze actie is gericht op het openen en stimuleren van dynamische trajecten tussen openbare onderzoeksinstellingen en particuliere commerciële ondernemingen, met inbegrip van KMO's, op basis van programma's voor samenwerking op langere termijn, met een groot potentieel voor de versterking van kennisdeling en de bevordering van wederzijds begrip voor

de verschillen qua cultuur en vereisten inzake vaardigheden die tussen deze twee sectoren bestaan.

De actie wordt op een flexibele manier ten uitvoer gelegd via programma's voor samenwerking tussen organisaties van beide sectoren uit ten minste twee lidstaten of geassocieerde landen, waarbij binnen dat kader steun voor interactie tussen menselijk potentieel wordt verleend. De Gemeenschap kan steun verlenen voor:

- de detachering van personeel van de ene naar de andere sector van het partnerschap, met het oog op een versterking van de intersectorale samenwerking;
- een tijdelijk gastverblijf in beide sectoren van ervaren onderzoekers van buiten het partnerschap;
- de organisatie van workshops en conferenties ter versterking van de intersectorale uitwisseling van ervaring en kennis, met als doel meer personeelsleden van beide sectoren te bereiken;
- een bijdrage aan klein materieel dat KMO's nodig hebben voor hun deelname aan de samenwerking (speciale maatregel voor KMO's).

- De internationale dimensie

Met het oog op de internationale dimensie – een van de bepalende factoren voor het menselijk potentieel in de Europese OTO-sector – wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en de versterking van de internationale samenwerking tussen onderzoekers.

De loopbaanontwikkeling van onderzoekers uit lidstaten en geassocieerde landen wordt ondersteund door middel van:

i) beurzen (met een verplichte terugkeerfase) voor ervaren Europese wetenschappers die buiten Europa aan het werk gaan in het kader van permanente opleiding en diversificatie van de bekwaamheden met als doel de verwerving van nieuwe vaardigheden en kennis;

ii) terugkeersubsidies en internationale herintegratiesubsidies voor ervaren onderzoekers na een internationale mobiliteitservaring. In het kader van deze actie wordt ook steun verleend voor netwerkvorming van onderzoekers uit lidstaten en geassocieerde landen tijdens hun werk buiten Europa, om ervoor te zorgen dat deze onderzoekers op de hoogte blijven van en betrokken worden bij de ontwikkelingen in de Europese onderzoeksruimte.

Steun voor internationale samenwerking tussen onderzoekers wordt verleend in de vorm van:

i) beurzen om hooggekwalificeerde wetenschappers uit derde landen naar lidstaten en geassocieerde landen aan te trekken met het oog op kennisvergroting en het leggen van contacten op hoog niveau. Onderzoekers uit ontwikkelingslanden en landen met opkomende economieën komen in aanmerking voor steun voor een terugkeerfase. Er wordt tevens steun ter beschikking gesteld voor netwerkvorming van onderzoekers uit derde landen in lidstaten en geassocieerde landen, om ervoor te zorgen dat zij hun contacten met de regio van herkomst verder kunnen structureren en uitbouwen.

ii) partnerschappen tussen verschillende onderzoeksinstituten in Europa en één of meer instellingen in:

- landen die vallen onder het Europees nabuurschapsbeleid;
- landen waarmee de EU een W&T-overeenkomst heeft.

Op basis van gemeenschappelijke programma's zal de Gemeenschap steun verlenen voor korte uitwisselingen van beginnende en ervaren onderzoekers, voor de organisatie van wederzijds voordelige conferenties en andere evenementen en voor de ontwikkeling van een systematische uitwisseling van goede praktijken met een rechtstreekse impact op aangelegenheden die het menselijk potentieel in O&O betreffen.

- Specifieke acties

Ter ondersteuning van de totstandbrenging van een echte Europese arbeidsmarkt voor onderzoekers moet een samenhangend geheel aan begeleidende acties ten uitvoer worden gelegd om belemmeringen voor mobiliteit op te heffen en de carrièreperspectieven van onderzoekers in Europa te verbeteren. Deze acties hebben vooral tot doel de stakeholders en het grote publiek, mede via de toekenning van "Marie Curie"-prijzen, voor te lichten, de acties op lidstaatniveau te ondersteunen en de acties van de Gemeenschap aan te vullen.

FINANCIËEL MEMORANDUM

1. BENAMING VAN HET VOORSTEL:

Voorstel voor een BESCHIKKING VAN DE RAAD tot vaststelling van een specifiek programma voor activiteiten op het gebied van onderzoek, technologische ontwikkeling en demonstratie: "Mensen" (2007-2013)

2. ABM/ABB-KADER

ONDERZOEK

3. BEGROTINGSONDERDELEN

3.1. Begrotingsonderdelen (beleidsuitgaven en bijbehorende uitgaven voor technische en administratieve bijstand) inclusief omschrijving:

08 10 01 02 Menselijk potentieel (definitieve begrotingsnomenclatuur voor KP7 wordt te gelegener tijd vastgesteld)

3.2. Duur van de actie en van de financiële gevolgen:

2007-2013 behoudens de goedkeuring van het nieuwe kader voor de financiële vooruitzichten

3.3. Begrotingskenmerken :

Begrotingsonderdeel	Soort uitgave		Nieuw	Bijdrage EVA	Bijdragen kandidaat-lidstaten	Rubriek financiële vooruitzichten
02, 06, 08, 09 en 11	Niet-verplicht	GK ²⁰	JA	JA	JA	Nr. [1a...]
XX.01	Niet-verplicht	NGK ²¹	JA	NEE	NEE	Nr. [1a...]
XX.01.05	Niet-verplicht	NGK	JA	JA	JA	Nr. [1a...]

²⁰ Gesplitste kredieten.

²¹ Niet-gesplitste kredieten.

4. OVERZICHT VAN DE MIDDELEN

4.1. Financiële middelen

4.1.1. Overzicht van de vastleggingskredieten (VK) en betalingskredieten (BK)²²

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Soort uitgave	Punt nr.		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totaal
Beleidsuitgaven²³										
VK	8.1	a	4.955,289	6.450,321	7.929,201	9.553,215	11.203,503	12.811,940	14.568,946	67.472,416
BK		b	1.982,116	4.066,715	6.097,835	7.985,639	9.578,238	11.189,390	26.572,482 ²⁴	67.472,416
Administratieve uitgaven binnen het referentiebedrag²⁵										
Technische & administratieve bijstand (NGK)	8.2.4	C	706,648	720,781	735,196	749,900	764,898	780,196	795,800	5.253,418
TOTAAL REFERENTIEBEDRAG										
VK		a+c	5.661,937	7.171,102	8.664,398	10.303,115	11.968,401	13.592,136	15.364,746	72.725,834
BK		b+c	2.688,764	4.787,496	6.833,031	8.735,539	10.343,136	11.969,586	27.368,282 ²⁶	72.725,834
Administratieve uitgaven die <u>niet</u> in het referentiebedrag zijn begrepen²⁷										
Personeelsuitgaven en aanverwante uitgaven (NGK)	8.2.5	d	11,633	11,866	12,103	12,345	12,592	12,844	13,101	86,483
Andere niet in het referentiebedrag begrepen administratieve uitgaven (NGK)	8.2.6	e	0,807	0,824	0,840	0,857	0,874	0,891	0,909	6,002
Totale indicatieve kosten van de maatregel										
TOTAAL VK inclusief personeelsuitgaven		a+c +d +e	5.674,377	7.183,791	8.677,340	10.316,316	11.981,867	13.605,871	15.378,756	72.818,319
TOTAAL BK inclusief personeelsuitgaven		b+c +d +e	2.701,204	4.800,186	6.845,974	8.748,741	10.356,602	11.983,321	27.382,292	72.818,319

²² Deze cijfers hebben betrekking op de uitgaven voor het gehele EG-kaderprogramma (zie COM(2005) 119).

²³ Uitgaven die niet onder hoofdstuk xx 01 van de betrokken titel xx vallen.

²⁴ BK heeft betrekking op 2013 en volgende jaren.

²⁵ Uitgaven in het kader van artikel xx 01 05 van titel xx..

²⁶ BK heeft betrekking op 2013 en volgende jaren.

²⁷ Uitgaven in het kader van hoofdstuk xx 01, met uitzondering van de artikelen xx 01 05.

Medefinanciering

Indien het voorstel door lidstaten of uit andere bronnen (geef aan welke) wordt medegefinancierd, geef dan een raming daarvan in de onderstaande tabel (voeg extra rijen toe indien de medefinanciering uit meer dan een bron afkomstig is):

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Medefinancieringsbron		Jaar n	n + 1	n + 2	n + 3	n + 4	n + 5 e.v.	Totaal
	f							
TOTAAL VK inclusief medefinanciering	a+c +d+ e+f							

4.1.2. Verenigbaarheid met de financiële programmering

Het voorstel is verenigbaar met de volgende financiële programmering (Mededeling van de Commissie van februari 2004 betreffende de financiële vooruitzichten 2007-2013 COM(2004) 101).

Het voorstel vergt herprogrammering van de betrokken rubriek van de financiële vooruitzichten.

Het voorstel vergt wellicht toepassing van de bepalingen van het Interinstitutioneel Akkoord²⁸ (flexibiliteitsinstrument of herziening van de financiële vooruitzichten).

4.1.3. Financiële gevolgen voor de ontvangsten

Het voorstel heeft geen financiële gevolgen voor de ontvangsten

Het voorstel heeft de volgende financiële gevolgen voor de ontvangsten:

Bepaalde geassocieerde staten dragen mogelijk bij in de financiering van de kaderprogramma's.

In overeenstemming met artikel 161 van het Financieel Reglement kan het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek inkomsten halen uit verschillende types van concurrerende activiteiten en uit andere diensten die voor externe instanties worden verleend.

In overeenstemming met artikel 18 van het Financieel Reglement kunnen bepaalde inkomsten worden gebruikt om bepaalde posten te financieren.

²⁸ Zie de punten 19 en 24 van het Interinstitutioneel Akkoord.

in miljoen euro (tot op een decimaal)

		Vóór de actie [Jaar n-1]	Situatie na de actie					
Begrotingsonderdeel	Ontvangsten		[Jaar n]	[n+1]	[n+2]	[n+3]	[n+4]	[n+5]
	<i>a) Ontvangsten in absolute bedragen</i>							
	<i>b) Verschil in ontvangsten Δ</i>							

4.2. Personele middelen in voltijdequivalenten (VTE; ambtenaren, tijdelijk en extern personeel) – zie punt 8.2.1.

Jaarlijkse behoeften	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totale personele middelen in VTE ²⁹	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848

5. KENMERKEN EN DOELSTELLINGEN

5.1. Behoeftte waarin op korte of lange termijn moet worden voorzien

Europa moet aantrekkelijker worden voor onderzoekers om zijn capaciteit en prestatie op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling te vergroten en de Europese Onderzoeksruimte te consolideren en verder te ontwikkelen. Tegen de achtergrond van groeiende concurrentie op wereldniveau is de ontwikkeling nodig van een open en concurrerende Europese arbeidsmarkt voor onderzoekers met gediversifieerde, aantrekkelijke loopbaanvooruitzichten.

5.2. Meerwaarde van het communautaire optreden, samenhang van het voorstel met andere financiële instrumenten en mogelijke synergie

De toegevoegde waarde van de steunverlening in het kader van dit specifieke programma bestaat in het bevorderen van de zowel transnationale als intersectorale mobiliteit en het structurerende effect in de EU op de organisatie, prestaties en kwaliteit van de onderzoeksopleiding, op de actieve loopbaanontwikkeling van onderzoekers, op de kennisdeling via onderzoekers tussen sectoren en onderzoeksorganisaties en op een sterke deelname van vrouwen.

²⁹ De cijfers in de tabel hebben enkel betrekking op het op grond van de personeelsformatie gefinancierde personeel voor alle acties onder contract onder verantwoordelijkheid van de DG's RTD, INFSO, TREN, ENTR en FISH. Deze cijfers omvatten dan ook niet de posten van de personeelsformatie uit de beleidsbegroting en de posten van de personeelsformatie van het GCO (zie documenten COM(2005) 439 & 445)

5.3. Doelstellingen, verwachte resultaten en bijbehorende indicatoren van het voorstel in de context van het ABM

De algemene doelstelling is het kwantitatief en kwalitatief versterken van het menselijk potentieel in onderzoek en technologische ontwikkeling in Europa, door mensen te stimuleren om onderzoeker te worden, Europese onderzoekers aan te moedigen in Europa te blijven en onderzoekers uit de hele wereld naar Europa aan te trekken, en Europa aantrekkelijker te maken voor de beste onderzoekers. Doelstellingen zijn onder meer het delen van kennis via onderzoekers tussen landen, sectoren, organisaties en disciplines alsmede een belangrijke deelname van vrouwen aan onderzoek en technologische ontwikkeling. Hiertoe wordt systematisch geïnvesteerd in mensen, vooral via een coherent pakket "Marie Curie-acties", die gericht zijn op onderzoekers in termen van ontwikkeling van hun kunde en kennis in alle stadia van hun loopbaan, gaande van initiële onderzoeksopleiding tot levenslange opleiding en loopbaanontwikkeling. Mobiliteit, zowel in transnationaal als intersectoraal opzicht, erkenning van ervaringen die zijn opgedaan in verschillende sectoren en landen, en adequate arbeidsvoorwaarden zijn kernelementen van alle "Marie Curie-acties".

De meer gedetailleerde doelstellingen van elke actie zijn opgenomen in bijlage I bij het wetgevingsvoorstel.

Er worden **prestatie-indicatoren** ontwikkeld op drie niveaus:

- Kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren van het niveau van conformiteit met betrekking tot de doelstellingen inzake human resources en loopbaanontwikkeling op het gebied van O&O alsmede met betrekking tot het bereiken van structurerende impact op deze gebieden.
- Beheersindicatoren om de prestaties intern te monitoren en de besluitvorming van het hogere management te ondersteunen. Daartoe behoren onder meer het niveau van budgetuitvoering, de contracteringstermijn en de betalingstermijn.
- Resultaat(effect)indicatoren om de algemene effectiviteit te toetsen aan doelstellingen van hoog niveau. Het kan hierbij gaan om toetsing op geaggregeerd kaderprogramma-niveau (bv. effect op de realisering van de Lissabon-, Göteborg-, Barcelona- en andere doelstellingen) en toetsing op het SP-niveau (bv. bijdrage aan de W&T- en economische prestaties van de EU).

5.4. Wijze van uitvoering (indicatief)

Voor de uitvoering van de actie gekozen methode(n).

Gecentraliseerd beheer

Rechtstreeks door de Commissie

Gedelegeerd aan:

Uitvoerende agentschappen

Door de Gemeenschappen opgerichte organen als bedoeld in artikel 185 van het Financieel Reglement

Nationale publiekrechtelijke organen of organen met een openbare dienstverleningstaak

Gedeeld of gedecentraliseerd beheer

Met lidstaten

Met derde landen

Gezamenlijk beheer met internationale organisaties (geef aan welke)

Opmerkingen:

De Commissie stelt een gecentraliseerd beheer van dit programma voor, zowel direct door de Commissie als indirect door delegatie aan een uitvoerend agentschap.

Wat betreft het deel van de actie "Levenslange opleiding en loopbaanontwikkeling" dat wordt uitgevoerd via de medefinancieringsmodaliteit voor regionale, nationale of internationale programma's op het gebied van onderzoekopleiding en loopbaanontwikkeling, blijft de uitvoering van de actie om beleidsredenen volledig bij de Commissie. De Commissie blijft ook sommige specifieke acties direct beheren.

De andere acties worden in belangrijke mate gekenmerkt door activiteiten die een groot aantal kleine verrichtingen genereren, maar waar er geen directe of geen koppeling is tussen de gedetailleerde follow-up van de gefinancierde projecten en de ontwikkeling van W&T-beleid. Het beheer van deze activiteiten wordt toevertrouwd aan een uitvoerend agentschap, dat de uitnodigingen en het in ontvangst nemen van voorstellen beheert, de instrumenten voor de budgetuitvoering goedkeurt, contracten en subsidies toekent, zich bezighoudt met individueel beheer en betalingen op projectniveau, en alle informatie verzamelt, analyseert en aan de Commissie verstrekt die nodig is om leiding te geven aan de uitvoering van het programma. De Commissie blijft zich bezighouden met het beleidstoezicht, werkprogramma, de supervisie van het evaluatieproces en de selectie (financieringsbesluit) van de voorstellen. De Commissie zorgt voor feedback naar het werkprogramma, latere programma's en andere beleidsinitiatieven toe via monitoring en evaluatie op projectportefeuille- of subprogrammaniveau. De continue mogelijkheid om bepaalde taken aan privé-ondernemingen uit te besteden (bv. voor de ontwikkeling, het beheer en de ondersteuning van IT-tools) wordt niet uitgesloten.

6. TOEZICHT EN EVALUATIE

Toezicht- en evaluatieaspecten zijn opgenomen in het financieel memorandum bij het voorstel voor het zevende kaderprogramma, COM(2005) 119 def.

7. FRAUDEBESTRIJDINGSMAATREGELEN

Er moeten ook passende maatregelen worden genomen om onregelmatigheden en fraude tegen te gaan en de nodige stappen moeten worden gezet om verloren gegane, ten onrechte betaalde of onjuist gebruikte middelen te recupereren in overeenstemming met Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen³⁰,

³⁰ PB L 248 van 16.9.2002, blz.1.

Verordening (EG, Euratom) nr. 2342/2002 van de Commissie van 23 december 2002 tot vaststelling van uitvoeringsvoorschriften van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad van 25 juni 2002 houdende het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen³¹, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen³², Verordening (EG, Euratom) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden³³ en Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF).³⁴

³¹ PB L 357 van 31.12.2002, blz.1.

³² PB L 312 van 23.12.1995, blz.1.

³³ PB L 292 van 15.11.1996, blz.2.

³⁴ PB L 136 van 31.5.1999, blz.1.

8. MIDDELEN

8.1. Financiële kosten van de doelstellingen van het voorstel

Vastleggingskredieten, in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

(Vermeld de doelstelling en, acties en outputs)	Jaar 2007		Jaar 2008		Jaar 2009		Jaar 2010		Jaar 2011		Jaar 2012		Jaar 2013		TOTAAL	
	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten	Aantal	Totale kosten
OPERATIONELE DOELSTELLING NR. 1 ³⁵		545,376		696,400		845,795		1.009,786		1.176,426		1.338,861		1.515,952		7.128,596
TOTALE KOSTEN		545,376		696,400		845,795		1.009,786		1.176,426		1.338,861		1.515,952		7.128,596

³⁵ Zoals beschreven in punt 5.3.

8.2. Administratieve uitgaven

8.2.1. Aantal en soort personeelsleden

Soort post		Huidig of extra personeel dat zal worden ingezet voor het beheer van de actie (aantal posten/VTE)						
		Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012	Jaar 2013
Ambtenaren of tijdelijk personeel ³⁶ (XX 01 01)	A*/AD							
	B*, C*/AST							
Uit art. XX 01 02 gefinancierd personeel ³⁷								
Uit art. XX 01 05 gefinancierd ander personeel ³⁸	A*/AD							
	B*, C*/AST							
TOTAAL ³⁹		1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848	1.848

8.2.2. Omschrijving van de taken die uit de actie voortvloeien

Uitvoering van het kaderprogramma

8.2.3. Herkomst van het (statutaire) personeel

(Wanneer meer dan een bron wordt vermeld, geef dan het aantal posten per bron)

- Posten die momenteel zijn toegewezen aan het beheer van het te vervangen of te verlengen programma
- Posten die al zijn toegewezen in het kader van de JBS/VOB-procedure voor jaar 2006
- Posten waarom in het kader van de volgende JBS/VOB-procedure zal worden gevraagd
- Bestaande posten binnen de beherende dienst die worden heringedeeld (interne herindeling)

³⁶ Waarvan de kosten NIET door het referentiebedrag worden gedekt.

³⁷ Waarvan de kosten NIET door het referentiebedrag worden gedekt.

³⁸ Waarvan de kosten door het referentiebedrag worden gedekt.

³⁹ De cijfers in de tabel hebben enkel betrekking op het op grond van de personeelsformatie gefinancierde personeel voor alle acties onder contract onder verantwoordelijkheid van de DG's RTD, INFOS, TREN, ENTR en FISH. Deze cijfers omvatten dan ook niet de posten van de personeelsformatie uit de beleidsbegroting en de posten van de personeelsformatie van het GCO (zie documenten COM(2005) 439 & 445)

Posten die voor jaar n nodig zijn maar die in het kader van de JBS/VOB-procedure voor dat jaar nog niet zijn toegewezen

8.2.4. *Andere administratieve uitgaven binnen het referentiebedrag (XX 01 05 – Uitgaven voor administratief beheer⁴⁰)*

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Begrotingsonderdeel (nummer en omschrijving)	Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012	Jaar 2013	TOTAAL
Statutair personeel xx.01 05 01	304,222	310,306	316,513	322,843	329,300	335,886	342,603	2.261,673
Extern personeel xx.01 05 02	205,478	209,587	213,779	218,055	222,415	226,863	231,401	1.527,577
Andere administratieve uitgaven xx.01 05 03	196,948	200,888	204,904	209,002	213,183	217,447	221,796	1.464,167
Totaal Technische en administratieve bijstand	706,648	720,781	735,196	749,900	764,898	780,196	795,800	5.253,418

8.2.5. *Personeelsuitgaven en aanverwante uitgaven die niet in het referentiebedrag zijn begrepen*

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

Soort personeel	Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012	Jaar 2013	TOTAAL
Ambtenaren en tijdelijk personeel (08 0101 en)	11,633	11,866	12,103	12,345	12,592	12,844	13,101	86,483
Uit art. XX 01 02 gefinancierd personeel (hulpfunctionarissen, gedetacheerde nationale deskundigen, personeel op contractbasis, enz.)								
Totaal Personeelsuitgaven en aanverwante uitgaven die NIET in het referentiebedrag zijn begrepen	11,633	11,866	12,103	12,345	12,592	12,844	13,101	86,483

⁴⁰ Deze cijfers hebben betrekking op de uitgaven voor het gehele EG-kaderprogramma (zie COM(2005) 119).

Berekening– *Administratieve uitgaven*

Deze zijn berekend uitgaande van de volgende veronderstellingen:

- het aantal ambtenaren ten laste van het vroegere deel A van de begroting blijft op het niveau van 2006

- uitgaven stijgen elk jaar 2% volgens de verwachte inflatie zoals aangegeven in Fiche 1 REV (werkdocument van de Commissiediensten i.v.m. de financiële vooruitzichten),

- 108 000 € voor elke ambtenaar en 70.000 € voor het externe personeel (prijzen van 2004)

Berekening – *Uit artikel XX 01 02 gefinancierd personeel*

Verwijs zo nodig naar punt 8.2.1

8.2.6 Andere administratieve uitgaven die niet in het referentiebedrag zijn begrepen⁴¹

in miljoen euro (tot op 3 decimalen)

	Jaar 2007	Jaar 2008	Jaar 2009	Jaar 2010	Jaar 2011	Jaar 2012 en 2013	TOTAAL
XX 01 02 11 01 – Dienstreizen	0,320	0,326	0,333	0,339	0,346	0,713	2,376
XX 01 02 11 02 – Conferenties en vergaderingen	0,010	0,010	0,011	0,011	0,011	0,023	0,076
XX 01 02 11 03 – Comités ⁴²	0,478	0,487	0,497	0,507	0,517	1,065	3,550
XX 01 02 11 04 – Studies en adviezen							
XX 01 02 11 05 - Informatiesystemen							
2 Totaal Andere beheersuitgaven (XX 01 02 11)							
3 Andere uitgaven van administratieve aard (vermeld welke en verwijs naar het begrotingsonderdeel)							
Totaal Andere administratieve uitgaven die NIET in het referentiebedrag zijn begrepen	0,807	0,824	0,840	0,857	0,874	1,801	6,002

⁴¹ Deze cijfers hebben betrekking op de uitgaven voor het gehele EG-kaderprogramma (zie COM(2005) 119).

⁴² EURAB-comité.

Berekening - *Andere administratieve uitgaven die niet in het referentiebedrag zijn begrepen*

Deze cijfers zijn geschat op basis van de verzoeken van DG RTD van 2006 verhoogd met 2% voor de verwachte jaarinflatie. (Fiche 1 REV)

De behoeften aan personele en administratieve middelen zullen worden gedekt uit de toewijzing voor het DG dat met het beheer is belast, in het kader van de jaarlijkse toewijzingsprocedure. In verband met de toewijzing van posten moet rekening worden gehouden met een eventuele hertoewijzing van posten tussen diensten op basis van de nieuwe financiële vooruitzichten.